

Lugemiskultuuri tunnid

Irma Raatma

ERÜ maaraamatukogude seksiooni juhataja

2009

Kurtna

Lugemiskultuuri tunde nimetatakse veel:

- Raamatutunnid
- Raamatukogutunnid
- Lugejakoolitus
- Infooskuste koolitus

Vajadus raamatukogutundide järele:

- Raamatukogu on küllalt keeruline süsteem
- Kui selles orienteeruda ei osata, kaob ka huvi seda külastada ja sealt midagi üles leida
- Kergem on otsida internetist - ei pea kedagi tülitama, kuid sealt ei leia kõike
- Ka internetis otsimist peab õppima

- Uurimused näitavad, et raamatukogu- ja infooskuste õpetamine mõjutab positiivselt õpilaste saavutusi ja üldist arengut kogu elu, tal on positiivne mõju lugemisoskuse arendamisele, sõnavara laiendamisele, suulisele väljendaminele, probleemi lahendamise oskustele ja üldistele teaduslikele saavutustele – (Eisenberg, Brown 1992)

Raamatukogu saab kujundada lugejate teabe- ja õpioskusi:

- õpetades raamatuga töötama - raamatukogutundide käigus
- juhendades iseseisvat tööd
- nõustades teabe otsimisel
- juhendades õpioskuste ringi tööd
- korraldades viktoriine ja informiine
- kirjandusürituste kaudu
- individuaalsetes kui ka rühmavestlustes

Mida mõistetakse lugemiskultuuri all

- Lugemiskultuuri all mõistame teadmiste ja oskuste kompleksi, mis võimaldab lugejal riieilt, elektroonilistest andmebaasidest, internetist jm leida talle vajalikke trükiseid ja elektroonilist infot, kasutada teadlikult teatmekirjandust ja töötada raamatuga või elektroonilise informatsiooniga, õpetab uurima.

Lugemiskultuuritundide ajaloost

- Raamatukogu kasutamise õpetus on niisama vana kui vanad on kaasaegsed raamatukogud
- Meie uurimise eeskujudeks on järgmised Eestis koostatud lugemiskultuuritundide kavad:

1. Eesti NSV HM Lugeskultuuri tundide näidisprogramm 1.-8. klassile ja metoodiline juhend nende läbiviimiseks. Tln., 1975, koost. S. Väljataga
2. Lasteraamatukogu käsiraamat. Tln, 1976, V pt. lk. 70-80 Lugeskultuuri arendamine. Koost. S. Väljataga
3. Raamat, raamatukogu ja lugemine. Met. Kiri. Tln., 1986. 54 lk. Koost. Helju Kottisse
4. Kooliraamatukoguhoidja käsiraamat. Artiklite kogumik. Tln., 2001. Lk. 62 – 66. Teabe- ja õpioskuste kujundamine. Koost. Irma Raatma
5. Lugeskultuuritundide näidiskava. ERÜ maaraamatukogude sektsiooni suvelaager 2008.a. Jõgeval. Koost. Irma Raatma

Mis edasi?

- KM juurde moodustati raamatukogutundide tööühm, kuhu kuuluvad kooli-, laste- ja maaraamatukogude ning Eesti Lastekirjanduse Keskuse esindajad.
- Esimene töökoosolek toimus 22. mail 2009.a.
- Töögrupi juhiks valiti Ädu Neemre

Otsustati:

- Pöörduda terminoloogia toimkonna poole terminite ühtlustamiseks
- Uurida tundide sidumise võimalust kooli ainekavaga
- Laiendada arutelu asjast huvitatud isikutega
- Komisjon suhtleb edaspidi meilitsi

Komisjoni töö lõppeedsmärk

- Kaasaegne ja õppekavaga kooskõlastatud lugemiskultuuri tundide kava
- Näidistundide kogumik kas CD või ERÜ koduleheküljel
- Taastada uuesti lugemiskultuuritundide traditsioon
- Koolitada lugejaid

Lugemiskultuuritundide näidiskava

Koolieelikud ja 1. kl. – Kuidas hoida raamatut ja õpikut

Tutvumine kohalike raamatukogudega

2. kl. – Millest koosneb raamat

Illustratsioon raamatus

3. kl. – Raamat ja raamatu otsing

Aimeraamatud ja teatmeteosed

4. kl. - Ajaleht ja ajakiri

Enne kui asud uurima...

5. kl. - Sõnaraamatute kirju maailm

Teaberaamat aitab õppida

6. kl. - Kirja ja raamatu ajaloost

Elektroonilise kataloogi kasutamine

7. kl. – Ainetunnid ainekirjandusega

Raamatukogude andmebaasid

8. kl. – Informiin

Valmistumine referaadiks

9. kl. – Referaadi kirjutamine

Kirjanduslik ekskursioon kodukohas

10. kl.- Uurimistöõ alused

Teatmestu

Kodukoha kultuuritegelasi

Tutvumine kesk- ja Rahvusraamatukoguga

Täiskasvanukoolitus – raamatukogu programm ja raamatukogu kasutamine

Õppetunni konspekt ja tunni käik

1. Teema
2. *Alapealkiri – tunni konspekt*
3. *Koostaja(d) või läbiviija(d)*
4. Sihtgrupp
5. Tunni eesmärk
6. Eelnevad teadmised teemal - küsitlemine
7. *Kasutatav õppematerjal*
8. Tunni käik – uue materjali esitlus
9. Kinnistamine, kas küsitlus või praktiline töö
10. *Kasutatud kirjandus*
11. *Viiteloetelu*

Rühmatöö teemad

- 0 -1.kl. Esmane külaskäik raamatukogusse
- 3. kl. Aimekirjandus
- 4. kl. Enne kui asud uurima...
- 5. kl. Teaberaamat aitab õppida
- 5. kl. Sõnaraamatute kirju maailm
- 6. kl. El. kataloogi kasutamine – URRAM
- 6. kl. El. kataloogi kasutamine – RIKS
- 7. kl. Raamatukogude andmebaasid /BERTA, ESTER, ISE
- 8. kl. Informiin

Rühmatöö ülesanne

- Teha tunni kava, kus on märgitud:
  1. Teema
  2. Koostajad
  3. Sihtgrupp
  4. Tunni käik – märksõnadega, mida kavatsete selle teema all õpetada
  5. Huvitavaid võtteid, mida saab teema juures kasutada